

JEREMIA

9-10

Jeremia klaagt over Juda's ontrouw en roept op God te kennen en op Hem te vertrouwen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jeremia/9-10

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Jeremia, de wenende profeet	3 min	4
2	Jeremia wil zijn volk ontvluchten	2 min	6
3	Moedig opkomen voor de waarheid	3 min	7
4	Bedrog en vijandschap binnen de familie	2 min	9
5	God kennen vraagt trouw aan de waarheid	2 min	11
6	Gods oordeel maakt het land onbewoonbaar	4 min	12
7	Ontrouw, ballingschap en verstrooiing	3 min	14
8	Klaagvrouwen en de rouw over Jeruzalem	4 min	16
9	Vertrouwen op wijsheid, kracht en rijkdom	2 min	19
10	Een erfenis aan geld en vertrouwen op God	4 min	20
11	Dagelijks afhankelijk zijn van God	3 min	21
12	Armoede en voorspoed als beproeving	3 min	23
13	God kennen is Zijn karakter leren kennen	6 min	25
14	Besneden van lichaam, onbesneden van hart	2 min	28

15	Afgodsbeelden en de uitleg over kerstbomen	2 min	29
16	Heidense gebruiken in de eredienst	4 min	30
17	Astrologie en angst voor hemeltekens	2 min	32
18	De levende Schepper tegenover dode afgoden	4 min	33
19	Juda verwoest door falende leiders	2 min	36
20	Jeremia bidt om wraak op zijn vijanden	3 min	37
21	Vervloekingsgebeden en vijanden vergeven	4 min	40
22	God wijst Zijn kinderen terecht	3 min	42
23	Gods leiding voor een onbekende toekomst	3 min	44
	Om verder te lezen		45

1

Jeremia, de wenende profeet

We slaan Jeremia hoofdstuk 9 op. Hier komen we het eerste voorbeeld tegen van het gedrag waardoor Jeremia de bijnaam de wenende profeet heeft gekregen. We zullen in het boek Jeremia veel verwijzingen naar zijn wenen vinden. Dit is de eerste uitdrukkelijke verwijzing, in hoofdstuk 9. Hij zegt:

Och, was mijn hoofd maar water en mijn oog een bron van tranen, ik zou dag en nacht wenen over de gesneuvelden bij de dochter van mijn volk.

JEREMIA 9:1

We vinden vergelijkbare taal in hoofdstuk 9, in de verzen 10 en 18. In vers 10 staat:

Ik zal een geween en een rouwklacht aanheffen over de bergen, een klaaglied over de weiden van de woestijn, want zij zijn afgebrand zodat niemand erdoorheen trekt, en men hoort nergens het blaten van het vee. Van de vogels in de lucht tot de dieren op het land toe zijn zij gevlucht, zijn zij weggegaan.

JEREMIA 9:10

In vers 18:

en laten zij zich haasten en over ons een rouwklacht aanheffen, zodat de tranen uit onze ogen naar beneden stromen, en onze oogleden van water vloeien.

JEREMIA 9:18

Deze twee verzen sporen anderen eigenlijk aan om met hem mee te treuren en te weeklagen. Maar hij gebruikt dezelfde woorden:

Laten onze ogen vol tranen staan, zoals hij zegt:

Mijn ogen ... laat ze een bron van tranen zijn.

Het klinkt alsof hij zou willen dat hij werkelijk meer tranen kon vergieten dan hij kan. Soms lucht het gewoon op om tranen te vergieten wanneer je verdriet hebt. Hij is een wenende profeet. Hij heeft verdriet, maar hij zou willen dat hij dat verdriet misschien vollediger kon ontladen door een rivier van tranen te vergieten. Wat hij over zijn volk ziet komen, is reden tot verdriet. Maar hij is ook boos op hen, zoals we zullen zien. Hij spreekt zelfs een aantal vervloekingen uit, of als het ware gebeden tegen zijn vijanden.

Zijn vijanden beschouwt hij volgens mij als een bepaalde groep binnen het volk. Er zijn mensen die hem proberen te doden, zo blijkt, en hij wenst hun heel veel kwaad toe. Hij wenst en bidt dat God hem recht zal verschaffen. In sommige gevallen is dat voor ons nogal hard en verontrustend om te lezen. Maar als we ons in zijn positie zouden verplaatsen, zouden we misschien merken dat we minder geduld hadden dan hij met de mensen die hem vervolgen. Ze slaan hem, ze zetten hem in het blok, ze zetten hem uiteindelijk in de gevangenis, ze proberen hem te doden. En dat om geen andere reden dan dat hij gehoorzaam doet wat God hem heeft opgedragen. Dat ergert hem natuurlijk. En er zijn momenten waarop hij zou willen dat God hem gewoon recht verschaft en degenen straffe die hem vervolgen.

Maar afgezien van die groep binnen de stad die hij zoveel kwaad toewenst, weent hij over de stad als geheel. Er zijn mensen in de stad die betrekkelijk onschuldig zijn. Blijkbaar is niemand echt onschuldig. Er is daar maar een klein overblijfsel, maar sommige mensen zijn schuldiger dan andere. Hij beseft wel dat er veel lijden over deze mensen zal komen, dat medelijden verdient. En dat brengt hem soms tot tranen. Natuurlijk maken zijn vijanden hem soms boos. Hij is een emotioneel man.

2

Jeremia wil zijn volk ontvluchten

In vers 2 zegt hij:

Och, had ik in de woestijn maar een kamp voor reizigers! Ik zou mijn volk verlaten, ik zou bij hen weggaan, want zij zijn allen overspelers, een trouweloos gezelschap.

JEREMIA 9:2

Ik wou gewoon dat ik ergens in het bos een hutje kon hebben waar ik bij iedereen vandaan kon zijn. Dan hoefde ik niet te zien wat er met deze mensen gaat gebeuren, en niet dag na dag te zien wat ze doen, zoals Lot in Sodom. In 2 Petrus staat:

— want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden —

2 PETRUS 2:8

Het is dus een kwelling voor iemand die aan Gods kant staat om overal om zich heen afval en kwaad en onrecht te zien, en te denken: dit lijkt zo hopeloos. Ik lijk zo alleen te staan. Dan kan ik net zo goed ook echt alleen zijn. Als ik alleen sta in mijn overtuigingen, kan ik net zo goed letterlijk alleen zijn. Dan hoef ik me niet zo misplaatst te voelen en zo bedroefd over alles wat ik zie. Ik wou dat ik gewoon de woestijn in kon gaan. Ik wou dat ik daar een hutje had, een huisje waar ik gewoon kon verblijven en deze mensen kon verlaten en bij hen weg kon gaan.

In vers 3 staat:

Zij spannen hun tong als hun boog. Met leugen en niet met betrouwbaarheid zijn zij in het land sterk geworden, want zij gaan voort van slechtheid tot slechtheid, en Mij kennen ze niet, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:3

Ze schieten op hem, niet met echte pijlen, maar met leugens, beschuldigingen. Het is alsof hij met pijlen wordt beschoten, maar dit zijn pijlen van woorden.

De Engelse Bijbelvertaling die de spreker hier gebruikt, zegt dat zij niet moedig opkomen voor de waarheid. Daarop sluit zijn uitleg aan; de HSV spreekt hier over sterk worden met leugen en niet met betrouwbaarheid.

3

Moedig opkomen voor de waarheid

Die opmerking over het niet pal staan voor de waarheid is iets verrassends voor mensen die de waarheid wel van het grootste belang vinden. We zijn trouwens verplicht om de waarheid lief te hebben. Paulus zei in 2 Thessalonicenzen over degenen die de liefde voor de waarheid niet aanvaardden:

en met allerlei misleiding van de ongerechtigheid in hen die verloren gaan, omdat zij de liefde voor de waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden. En daarom zal God hun een krachtige dwaling zenden, zodat zij de leugen geloven,

2 THESSALONICENZEN 2:10-11

Als ze de waarheid niet liefhebben, zijn ze die niet waard. God stuurt hun in plaats daarvan misleiding.

Maar iemand die de waarheid liefheeft, kan zich nauwelijks voorstellen waarom niet iedereen de waarheid zou liefhebben, ook als die waarheid niet vleidend is, omdat het de waarheid is. Mensen die eerlijk zijn, mensen die integer zijn, hebben per definitie de waarheid lief. Integere mensen vertellen liever een beschamende waarheid over zichzelf dan een leugen waarmee ze zichzelf schoonpraten. Want waarheid is belangrijk. Waarheid is een waarde. En in bepaalde tijden van afval is het heel zeldzaam om iemand te vinden die ook maar iets om de waarheid geeft, of, zoals hij het zegt, die moedig opkomt voor de waarheid. Moedig opkomen voor de waarheid is nodig op momenten waarop de waarheid niet alleen onpopulair is, maar mensen haar ook niet verdragen en er niets om geven. Ze willen gewoon een prettige fantasie in plaats van waarheid die misschien een beetje onvleidend of een beetje verontrustend is.

Volgens mij zijn er in wezen twee soorten mensen. Zij die toegewijd zijn aan de waarheid, zullen geen concessies doen aan de waarheid, hoe pijnlijk of kostbaar het ook mag zijn om eraan vast te houden. En ze zijn moedig. Ze moeten wel moedig zijn, omdat de andere mensen talrijker zijn en oorlog zullen voeren tegen de waarheid. Er is een strijd tussen satan, die de vader van de leugen is, en Jezus, Die de waarheid is. Dit is een geestelijke strijd die al sinds de oudheid gaande is. En Jeremia ondervindt daar de pijn van, omdat hij een van de weinigen is die aan de kant van de waarheid en van Christus en van God staan, tegenover mensen die hem met hun eigen beschuldigingen en leugens beschieten. Iemand zoals hijzelf vinden, die moedig opkomt voor de waarheid, een strijder voor de waarheid, dat zou hij heel graag willen. Maar hij lijkt niemand anders te kennen dan zichzelf.

4

Bedrog en vijandschap binnen de familie

Hij zegt:

Laat eenieder voor zijn naaste op zijn hoede zijn, en vertrouw op geen enkele broeder, want elke broeder doet niet anders dan bedriegen, en elke vriend gaat rond met lasterpraat. Eenieder bedriegt zijn naaste, zij spreken niet de waarheid. Zij leren hun tong leugens te spreken, zij vermoeien zich met onrecht doen. U woont te midden van bedrog, door bedrog weigeren zij Mij te kennen, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:4-6

Die woorden over:

pas op voor je buurman, zeggen in wezen dat bedrog voor deze mensen zozeer een manier van leven is geworden, dat ze zelfs tegen hun eigen familieleden liegen. Je moet oppassen dat je hen niet vertrouwt. Niemand is betrouwbaar, zelfs niet onder de mensen van wie je zou verwachten dat ze je trouw zijn vanwege de familieband.

Micha zei hetzelfde, hoewel Micha het had over de omstandigheden in het noorden. Hij zei in Micha 7:5 en 6:

Geloof een vriend niet, vertrouw niet op een huisvriend, bewaak de deuren van uw mond voor haar die in uw schoot ligt. Want de zoon maakt de vader te schande, de dochter staat op tegen haar moeder, de schoondochter tegen haar schoonmoeder: iemands vijanden zijn zijn eigen huisgenoten.

MICHA 7:5-6

Je zult herkennen dat Jezus dit vers aanhaalde in Mattheüs 10:36, waar Hij zei:

en iemands huisgenoten zullen zijn vijanden zijn.

MATTHEÛS 10:36

of in de paralleltekst staat:

verdeeldheid.

Hij zegt:

Want Ik ben gekomen om tweedracht te brengen tussen een man en zijn vader, en tussen een dochter en haar moeder, en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder;

MATTHEÛS 10:35

en dat soort dingen. Hij zegt:

En zijn eigen huisgenoten zullen zijn vijanden zijn.

Dus Jezus haalt Micha aan en zegt: zoals het in Israël was in de dagen van Micha, of zoals we kunnen zien dat het in Jeruzalem is in de dagen van Jeremia, zo zal het volgens Jezus onder Zijn discipelen zijn. Zelfs leden van hun eigen gezin zullen tegen hen zijn vanwege hun trouw aan Christus. Wanneer je moedig opkomt voor de waarheid, zul je merken dat mensen, zelfs bloedverwanten, je vaak zullen verachten, omdat de waarheid de leugens blootlegt die zij liever geloven.

5

God kennen vraagt trouw aan de waarheid

In vers 6, Jeremia 9:6, staat:

U woont te midden van bedrog, door bedrog weigeren zij Mij te kennen, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:6

Dat wil zeggen: ze zouden God kunnen kennen als ze eenvoudigweg de kant van de waarheid zouden kiezen, maar ze willen de waarheid niet. Ze kiezen voor bedrog en weigeren daarom God te kennen. Gods klacht over hen is dat ze Hem niet kennen. Tegen het einde van dit hoofdstuk, in vers 24, zegt Hij:

Maar laat wie zich beroemt, zich daarop beroemen dat hij begrijpt en Mij kent dat Ik de HEERE ben, Die goedertierenheid bewijs, recht en gerechtigheid op de aarde doe, want in die dingen vind Ik vreugde, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:24

God kennen is wat het meest begerenswaardig is, dat waarop iemand kan vertrouwen, waarin hij zijn vertrouwen kan stellen en waarop hij zich als het ware kan beroemen. Maar deze mensen weigeren Hem te kennen, en dat komt doordat ze de voorkeur geven aan de leugens. Je kunt God niet kennen als je niet toegewijd bent aan de waarheid. Jezus zei in Johannes 14:6:

Jezus zei tegen hem: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij.

JOHANNES 14:6

Dus je kunt geen concessies doen aan de waarheid. Je moet toegewijd zijn aan integriteit. En als je je integriteit prijsgeeft, tast je je kennis van God aan, je vermogen om Hem te kennen.

6

Gods oordeel maakt het land onbewoonbaar

In vers 7:

Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, Ik ga hen louteren en hen beproeven, want hoe zou Ik anders handelen ten aanzien van de dochter van Mijn volk? Hun tong is een moordende pijl, bedrog spreekt hij. Met zijn mond spreekt men van vrede met zijn naaste, maar in zijn binnenste legt men hem een hinderlaag.

JEREMIA 9:7-8

Dat wil zeggen: hij zet een val. Dit is de reden waarom je je naaste niet kunt vertrouwen: ze spreken vreedzaam, ze spreken alsof ze je vriend zijn, maar in werkelijkheid wachten ze erop om misbruik van je te maken of je op de een of andere manier te bedriegen.

Zou Ik hun deze dingen niet vergelden? spreekt de HEERE, of zou Mijn ziel zich op een volk als dit niet wreken?

JEREMIA 9:9

Dit refrein zijn we al twee keer eerder tegengekomen, in hoofdstuk 5, vers 9, en ook in hoofdstuk 5, vers 29. Dit is een retorische vraag die nu voor de derde keer wordt herhaald. God zegt: „Als al die dingen bij jullie gebeuren, hoe kunnen jullie dan in vredesnaam verwachten dat Ik Mijn oordeel achterhoud?”

Ik zal een geween en een rouwklacht aanheffen over de bergen, een klaaglied over de weiden van de woestijn, want zij zijn afgebrand zodat niemand erdoorheen trekt, en men hoort nergens het blaten van het vee. Van de vogels in de lucht tot de dieren op het land toe zijn zij gevlucht, zijn zij weggegaan.

JEREMIA 9:10

zegt Hij in vers 10, Je kunt het vee niet horen; je kunt de vogels niet horen. In tijden van vrede zijn dat geruststellende geluiden. Het zijn de gewone landelijke geluiden van een vreedzame tijd: wakker worden met het zingen van de vogels, buiten het vee horen loeien. Al die tekenen van een normaal leven zijn verdwenen. De verwijzing naar de vogels die gevluht zijn, is een echo van wat we al in hoofdstuk 4 hebben gelezen. Daar zei ik dat sommige mensen dit proberen te gebruiken als ondersteuning voor de hiaattheorie, omdat er staat dat alle vogels gevluht waren en de aarde nu woest en leeg was. Sommigen leggen daarmee een verband met Genesis 1:2, maar het is eenvoudigweg een dichterlijke beschrijving van de verwoesting die over Juda komt. Het was in hoofdstuk 4, vers 25, dat het ontbreken van de vogels hoorde bij de toestand waarin het land woest en leeg was.

Ik weet niet of de vogels werkelijk gevluht zijn. Het is mogelijk dat door het weghalen van de begroeiing en het verwijderen van bomen, de ontbossing, hun leefgebied in feite werd vernietigd. De Babyloniërs deden dat, net als later de Romeinen: ze kapten de plaatselijke bomen om belegeringswerken te maken. Zo vernietigden ze eigenlijk het leefgebied van de vogels. Die moesten dus ergens anders heen. Hoe dan ook, de gewone, tamelijk aangename dingen die we vanzelfsprekend vinden, zoals het getjilp van de vogels, vallen op door hun afwezigheid.

Ik zal van Jeruzalem steenhopen maken, een verblijfplaats van jakhalzen, Ik zal van de steden van Juda een woestenij maken, zodat niemand er meer woont.

JEREMIA 9:11

Jeremia zal door juist deze uitspraak in moeilijkheden komen. We zullen in hoofdstuk 26 zien dat degenen die hem willen doden deze uitspraak tegen hem aanhalen. Ze zeggen dat we hem moeten doden omdat hij heeft gezegd dat Jeruzalem een puinhoop zal worden. Iemand nam het voor hem op en zei: „Nou, heeft Micha vroeger niet soortgelijke dingen gezegd?” Ze hebben hem niet gedood, en zo heeft iemand die Jeremia goedgezind was hem uit de moeilijkheden geholpen. Maar dit was de uitspraak die ze tegen hem aanhaalden in hoofdstuk 26, vers 9, geloof ik.

7

Ontrouw, ballingschap en verstrooiing

Vers 12:

Wie is de wijze man die dit begrijpt, tot wie de mond van de HEERE heeft gesproken, dat hij het bekend kan maken? Waarom is het land vergaan, verwoest als de woestijn, zodat niemand erdoorheen trekt?

JEREMIA 9:12

De HEERE zegt: Omdat zij Mijn wet verlaten hebben die Ik hun had voorgehouden, en niet geluisterd hebben naar Mijn stem en daarnaar niet hebben gewandeld, maar achter hun verharde hart aan gegaan zijn en achter de Baäls aan, zoals hun vaders hun dat geleerd hadden, daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik geef hun, dit volk, alsom te eten en galwater te drinken.

JEREMIA 9:13-15

We hebben eerder, in hoofdstuk 8, vers 14, een soortgelijke uitspraak gezien. Ik wees er toen op dat dit een van de plagen is die over Jeruzalem komen in Openbaring hoofdstuk 8, vers 10 tot en met 11. De derde bazuin zorgt ervoor dat hun water in gal en alsom verandert. Veel mensen drinken het water en sterven. Het is ongetwijfeld een symbolische uitspraak in Openbaring, en waarschijnlijk is het hier ook symbolisch. Maar op beide plaatsen is het duidelijk een verwijzing naar Gods oordeel over Jeruzalem.

Ik zal hen verspreiden onder de heidenvolken, die zij en hun vaders niet gekend hebben. Ik zal het zwaard achter hen aan zenden, tot Ik aan hen een einde zal gemaakt hebben.

JEREMIA 9:16

Dat is hun verstrooiing onder de Babyloniërs en in de andere landen die de Babyloniërs al hadden veroverd. Daarheen verspreidden ze de mensen van Juda toen ze hen deporteerden.

Dus zelfs nadat ze in ballingschap zijn gegaan, zullen ze nog steeds in gevaar verkeren, en velen van hen zullen gedood worden. In de dagen van Esther werd er oorlog gevoerd tegen de Joden, en eigenlijk is de diaspora voor hen niet geëindigd. Ze zijn nog steeds over de hele wereld verstrooid, en dat zwaard duikt soms weer op in de Russische pogroms of natuurlijk in de Holocaust van de nazi's en andere dingen. De vervolging die Joden in de diaspora hebben meegemaakt sinds de tijd dat ze verstrooid werden.

Hoewel God hen naar Babel en over de gebieden van de wereld verstrooide en hen in de dagen van Zerubbabel terugbracht, bracht Hij slechts een overblijfsel van hen terug. Er kwamen, geloof ik, maar 50.000 terug met Zerubbabel, als ik me niet vergis. Daarom heeft de overgrote meerderheid van de Joden sinds de dagen van Jeremia altijd buiten Palestina gewoond. Ze zijn nooit, als meerderheid, ooit naar Palestina teruggekeerd, behalve voor pelgrimstochten. Maar tot op de dag van vandaag wonen ze elders. De situatie waarin ze hier terechtkwamen, is nooit volledig teruggedraaid, en ze hebben gevaar en onzekerheid ervaren in de landen waarheen ze verdreven zijn.

8

Klaagvrouwen en de rouw over Jeruzalem

Vers 17:

Zo zegt de HEERE van de legermachten: Let op en roep de klaagvrouwen, dat ze komen, stuur boden naar de kundige vrouwen, dat zij komen,

JEREMIA 9:17

In Israël waren er echt mensen die er hun beroep van maakten. Je kon iemand inhuren om te komen rouwen als er iemand bij je gestorven was. Het werd beschouwd als een eer voor de doden, als een blijk van respect voor hen, als er veel mensen

rouwden. Als je de doden echt respect wilde betonen, huurde je extra rouwenden in om te komen. Misschien hadden ze degene die gestorven was niet eens gekend, maar ze wisten hoe ze verdriet moesten veinzen.

Dat zien we bijvoorbeeld in het huis van Jaïrus. Jaïrus was een belangrijk man. Blijkbaar lagen de rouwenden, als gieren, al op de loer toen zijn dochter stierf, omdat ze wisten dat ze op sterven lag. Tegen de tijd dat Jezus daar aankwam, waren de rouwenden in het huis om over het meisje te rouwen. Jezus zei:

En toen Hij naar binnen gegaan was, zei Hij tegen hen: Waarom maakt u misbaar en huilt u? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

MARKUS 5:39

Toen begonnen ze allemaal te lachen. Dat laat zien hoe oprecht hun verdriet was. Ze konden onmiddellijk van rouwen overgaan op lachen als ze iets grappig vonden, omdat ze helemaal geen echt verdriet hadden. Het waren beroepsmensen.

Hier wordt dus verwezen naar degenen die worden aangeduid als:

vrouwen die goed kunnen weeklagen. Dat is misschien een bijzondere vaardigheid die sommige vrouwen hebben. Het zou mooi zijn als je daar geld mee kon verdienen, vind je niet? Als je een zeurpiet bent, een jammeraar, en je zou in de Gouden Gids kunnen adverteren: 'Klaagvrouwen, rouwenden beschikbaar, bedreven vrouwen.' Er waren ook bedreven mannen. Er waren mannen die rouwden, maar volgens mij deden de vrouwen het meer. Ik weet niet zeker waarom, maar denk eraan dat, toen Jezus Zijn kruis Jeruzalem uitdroeg, er volgens de tekst klagende vrouwen achter Hem aan liepen. Waarschijnlijk waren zij ook niet oprecht. Hij vertelde hun dat zij en hun kinderen door de Romeinen vernietigd zouden worden. Ze waren Zijn discipelen niet. Waarschijnlijk waren sommigen beroepskrachten, of misschien ook niet.

Maar er worden wel specifiek vrouwen genoemd. Misschien omdat vrouwen als emotioneler worden beschouwd, en het oprechter lijkt wanneer zij rouwen dan wanneer mannen dat doen, die stoïcijnser zijn. Wat de reden ook is, het zijn de vrouwen die hij laat roepen, de bedreven rouwvrouwen, klaagvrouwen.

en laten zij zich haasten en over ons een rouwklacht aanheffen, zodat de tranen uit onze ogen naar beneden stromen, en onze oogleden van water vloeien. Want uit Sion wordt het geluid van een rouwklacht gehoord: Hoe zijn wij verwoest! Wij schamen ons diep, omdat wij het land hebben moeten verlaten, omdat zij onze woningen omvergeworpen hebben. Hoor dan het woord van de HEERE, vrouwen, laat uw oor het woord uit Zijn mond vernemen. Leer uw dochters een rouwklacht, elke vrouw haar vriendin een klaaglied, want de dood is onze vensters binnengeklommen, onze paleizen binnengekomen, om de kleine kinderen van de straat uit te roeien, de jongemannen van de pleinen.

JEREMIA 9:18-21

Dat wil zeggen: je kunt je huis niet uit, omdat het daarbuiten te gevaarlijk is. De vrede is uit het land weggenomen. Maar wanneer hij deze vrouwen zegt dat ze hun dochters moeten leren klagen, lijkt dat een beetje op wat Jezus tegen de klagende vrouwen zei:

En Jezus keerde Zich naar hen om en zei: Dochters van Jeruzalem, huil niet over Mij, maar huil over uzelf en over uw kinderen,

LUKAS 23:28

Zowel Hij als Jeremia zegt dit omdat de stad Jeruzalem verwoest zal worden. Zij en hun kinderen zullen de slachtoffers van dat oordeel zijn. Eigenlijk zijn ze geen slachtoffers. Ze hebben God tot slachtoffer gemaakt, en daarom worden ze gestraft. Maar ze zullen zeker lijden, en dat is iets om over te klagen.

9

Vertrouwen op wijsheid, kracht en rijkdom

Spreek: Zo spreekt de HEERE: De dode lichamen van de mensen liggen als mest op het open veld, als een graanschoof achter de maaier, die niemand verzamelt. Zo zegt de HEERE: Laat een wijze zich niet beroemen op zijn wijsheid, laat de held zich niet beroemen op zijn sterkte, laat een rijke zich niet beroemen op zijn rijkdom. Maar laat wie zich beroemt, zich daarop beroemen dat hij begrijpt en Mij kent dat Ik de HEERE ben, Die goedertierenheid bewijs, recht en gerechtigheid op de aarde doe, want in die dingen vind Ik vreugde, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:22-24

Het kennen van God is een heel belangrijk onderwerp in de Schrift, en we kunnen daar nu niet over uitweiden. Dit is een tekst om over te preken. Het is een geweldige preek met drie punten, en predikanten gebruiken deze tekst vaak, en terecht. In wezen somt deze tekst de valse zekerheid op die mensen ontleen aan natuurlijke voordelen, of het nu gaat om wijsheid, kracht of geld. Al die dingen zijn zaken waarop degenen die ze bezitten geneigd zijn te vertrouwen.

Als je opgroeit en sterker bent dan de andere kinderen, wijzer, slimmer dan andere mensen, rijker, dan groei je op met het gevoel dat je een voorsprong op hen hebt. Je kunt je met geld, met vechten of met redeneren uit situaties redden waar anderen niet uit kunnen komen. Daardoor groei je op met het idee dat dit je zekerheid is: je kracht, je wijsheid, je geld. Als je er eenmaal een gewoonte van hebt gemaakt om voor je zekerheid op de dingen van de wereld te vertrouwen, wordt het heel moeilijk om op de Heere te vertrouwen.

Dat betekent niet dat je niet het christendom kunt belijden of zelfs werkelijk in God kunt geloven. Maar als het erop aankomt echt op God te steunen en te vertrouwen, is dat heel moeilijk wanneer je ook maar iets anders hebt waarop je in plaats daarvan kunt vertrouwen. Voor de natuurlijke mens en voor de vleeselijke christen is het veel gemakkelijker om op zichtbare dingen te steunen dan op het onzichtbare.

10

Een erfenis aan geld en vertrouwen op God

Ik heb eigenlijk nooit veel geld gehad. In feite was ik bijna altijd arm, maar toen mijn vrouw bij een ongeluk om het leven kwam, kreeg ik een verzekeringsuitkering.

Plotseling had ik veel meer geld dan ik ooit op één moment had gehad. Eigenlijk veel meer dan ik ooit had gedacht op één moment te zullen hebben. Nu was het ook weer niet zo heel veel. Dit was in 1981, toen ik die uitkering kreeg, dus geld was toen meer waard dan nu, maar het was een flink bedrag. Het was een flink bedrag, gezien mijn levensstandaard op dat moment. Het was genoeg om waarschijnlijk vijf jaar van te leven. Het was ongeveer vijf keer zoveel of meer dan mijn gebruikelijke jaarinkomen. Dus het was veel geld voor iemand als ik, die echt van de hand in de tand had geleefd.

Dat ik van de hand in de tand leefde, was een keuze voor een bepaalde manier van leven geweest. Het was niet alleen maar noodzaak. Het kwam voort uit mijn besluit om uit geloof te leven en werkelijk tevreden te zijn met wat ik had, en als ik iets overhad, het weg te geven, en dat soort dingen. Dus ik had heel arm geleefd, en ik deed dat uit overtuiging. Ik leefde zo dat ik op God moest vertrouwen, niet alleen in het algemeen voor mijn behoud, maar ik moest op Hem vertrouwen voor mijn huur. Ik moest op Hem vertrouwen dat mijn telefoonrekening betaald zou worden. Ik moest op Hem vertrouwen dat mijn auto zou blijven rijden, omdat ik doorgaans het geld niet had om hem te laten repareren als hij kapotging. En ik reed in een oude auto.

Ik herinner me dat ik, toen ik na de dood van mijn vrouw plotseling dat geld als verzekeringsuitkering kreeg, alleen maar dacht: 'Nou, dit dreigt mijn omgang met God te veranderen, want ik hoef nu de komende jaren niet op God te vertrouwen. Ik zou mijn huur vooruit kunnen betalen. Ik zou mijn telefoonrekeningen vooruit kunnen betalen. Ik zou een nieuwe auto kunnen kopen. Ik kan mijn auto laten repareren als hij kapotgaat. Er kan me eigenlijk niets overkomen wat met dit geld niet te herstellen of op te lossen zou zijn.'

Ik weet nog dat ik dacht dat de verleiding groot zou zijn om op dit geld te vertrouwen voor de dingen waarvoor ik gewend ben op God te vertrouwen. Ik nam me echt voor om het geld van de hand te doen. Ik zou het niet zomaar weggooien. Ik zou mezelf een jaar geven om het allemaal weg te geven. Ik zou een deel besteden aan wat ik op dat moment nodig had. Ik had inderdaad een paar dingen nodig, en ik besteedde een deel

ervan aan dingen die ik nodig had. Maar afgezien daarvan besloot ik het allemaal weg te geven, en ik gaf mezelf een jaar. Ik dacht: ‘Goed, over een jaar vanaf nu wil ik dat het allemaal weggegeven is, want de gedachte staat me niet aan dat ik leef met de wetenschap dat ik mezelf uit elke situatie kan redden. Ik heb juist altijd genoten van een nabijheid tot God die voortkomt uit volledig van Hem afhankelijk zijn.’

Dus dat heb ik inderdaad gedaan. Een jaar nadat ik het had gekregen, was al het geld weg. Maar dat jaar was voor mij een moeilijk jaar wat het vertrouwen op God betreft. Niet dat ik Hem wantrouwde. Soms denken we gewoon dat op God vertrouwen alleen maar betekent dat we Hem niet wantrouwen. We geloven wat Hij zegt, en het is onze overtuiging dat de dingen die God zegt waar zijn. Maar voor mij had op God vertrouwen altijd betekend dat ik op God leunde, op God rekende, van God afhankelijk was. Zo zag een leven uit geloof er voor mij uit.

Het was eerlijk gezegd onmogelijk om voor sommige dingen op God te rekenen waarvoor ik eerder op Hem had gerekend, omdat daar geen reden voor was. Ik had kunnen zeggen: ‘Ik ga geen enkele dollar aan mezelf besteden’, en dat had ik kunnen doen. Ik veronderstel dat dat de zaak veranderd zou hebben, maar ik deed het niet. Zolang dat geld er was, belette het me om voor mijn huur op God te vertrouwen. Want je kunt niet doen alsof je God nodig hebt om voor je te zorgen als dat niet zo is. Hij heeft al voor je gezorgd.

11

Dagelijks afhankelijk zijn van God

Ik besepte dat er een reden was waarom God telkens voor één dag voor Israël had gezorgd — met het manna — zodat ze elke dag van Hem afhankelijk zouden moeten zijn. Hij gaf hun elke dag genoeg om van te leven, en ze konden het niet tot de volgende ochtend bewaren, omdat het dan zou bederven. Daar zorgde God voor. Dat het bedierf, was niet zomaar een natuurlijk verschijnsel, want op de dag vóór de sabbat verzamelden ze genoeg voor twee dagen en dan bedierf het niet, zodat ze iets voor de sabbat zouden hebben. Maar het was duidelijk dat God de dingen doelbewust zo regelde dat ze dag na dag op Hem moesten vertrouwen.

Toen Jezus Zijn discipelen leerde bidden, zei Hij:

Geef ons heden ons dagelijks brood.

MATTHEÛS 6:11

Het helpt onze relatie met God als we voor alles op Hem kunnen vertrouwen. Nu betekent dat niet dat het verkeerd is om geld te hebben. Ik heb me nooit schuldig gevoeld omdat ik geld op de bank had. Ik zou me ook niet schuldig voelen als ik nu geld op de bank had. Het zal waarschijnlijk nog wel even duren voordat dat het geval is, maar feit is dat ik er geen moeite mee zou hebben. Maar het zou in zekere zin wel een aantal dingen veranderen. Het verandert gewoon hoe die verhouding werkt.

Hoe meer je op het natuurlijke vlak hebt waarop je kunt steunen, hoe minder je voor die dingen werkelijk op God kunt steunen. Je kunt jezelf ervan overtuigen dat je voor die dingen op God steunt. En je kunt ook terecht beseffen dat de dingen die je hebt je misschien niet uit elke mogelijke noodsituatie kunnen redden. Er kunnen dingen gebeuren die je met jouw middelen niet aankunt. Dus ergens in je achterhoofd vertrouw je op God voor de ramspoed die je niet kunt opvangen met wat je hebt. Met andere woorden, je kunt dingen bezitten en toch in zekere mate op God vertrouwen. Maar hoe minder je hebt, hoe meer je in sommige opzichten op God aangewezen bent. En de Schrift zegt vaak dat de armen hun toevlucht tot de Heere nemen, dat de armen op de Heere vertrouwen.

Nu pleit ik niet voor een armoede-ethiek. Ik zeg dat ik in mijn eigen ervaring iets heb ontdekt waarvan ik nooit had gedacht dat ik de kans zou krijgen het te ontdekken. Namelijk dat het, toen ik genoeg geld had liggen om al mijn rekeningen vooruit te betalen, niet echt mogelijk was om dat wanhopige vertrouwen op God te hebben dat daarvoor de normale gang van zaken in mijn leven was geweest. En eerlijk gezegd voelde dat ongemakkelijk, omdat ik daaraan gewend was. Ik voelde me eigenlijk veel meer op mijn gemak nadat dat geld op was en ik weer gewoon op God kon steunen en Hem wanhopig nodig had.

Ik geef je alleen maar een getuigenis, omdat ik denk dat dit bij de aard van vertrouwen hoort. Als er ook maar iets is waarop je kunt vertrouwen dat gemakkelijker is, dichterbij de hand ligt, zichtbaarder is, dan bleek het voor mij onmogelijk. Maar misschien

heeft iemand anders geestelijke disciplines die ik mis. Het punt is dat het heel, heel moeilijk is om te vertrouwen op wat onzichtbaar is als er vlak voor je iets zichtbaars en tastbaars is waarop je voor dezelfde uitredding kunt vertrouwen.

12

Armoede en voorspoed als beproeving

En dus hebben de wijzen en de rijken en de machtigen, de sterken, het soort voordelen waarop je, als je die hebt, van jongs af aan gewoon rekent om je problemen op te lossen. En wijsheid en kracht en geld kun je allemaal zien als zegeningen van God. Dit zijn geen negatieve dingen. Het zijn zegeningen die God sommige mensen geeft, maar ze worden ook een beproeving. God beproeft ons met armoede, maar Hij beproeft ons ook met voorspoed. Hij beproeft ons met ziekte, maar Hij beproeft ons ook met een goede gezondheid.

Alle omstandigheden worden in onze gevallen staat op hun eigen manier een beproeving. Zoals Agur zei in hoofdstuk 30 van Spreuken. Hij zegt:

Geef mij geen armoede en geen rijkdom, opdat ik niet rijk word en God vergeet en zeg: 'Wie is de Heere?' Of opdat ik niet arm word en in de verleiding kom te stelen en de Naam van de Heere, mijn God, te misbruiken.

SPREUKEN 30:8-9

Met andere woorden, in zekere zin ben ik verdoemd als ik het wel doe en ben ik verdoemd als ik het niet doe. Als ik geld heb, kan dat ervoor zorgen dat ik God vergeet. Als ik geen geld heb, kan dat me zo wanhopig maken dat ik, als ik niet op God vertrouw, misschien zelfs ga stelen en mijn principes prijsgeef. Dus voorspoed is een beproeving, armoede is een beproeving. En elke levenssituatie in deze gevallen wereld is eigenlijk een gelegenheid voor de duivel om ons op de een of andere manier onze principes te laten prijsgeven, om ons vertrouwen op God af te stompen.

En dus spoort Jeremia deze mensen aan, die God natuurlijk helemaal aan het vergeten zijn. Hij spreekt niet tegen christenen die God liefhebben, maar die toevallig voor de uitdaging staan dat ze wereldse voordelen hebben die in hun leven met hun

vertrouwen op God kunnen wedijveren. Dit zijn mensen die helemaal geen vertrouwen op God hebben. Dit zijn mensen die God hebben verlaten, en in plaats van op God vertrouwen ze op wijsheid en macht en rijkdom. En hij zegt:

Zeg tegen deze mensen dat ze dat niet moeten doen. Jullie moeten trots zijn op God.

Nu kunnen degenen die geen gelovigen zijn natuurlijk niet in God roemen, omdat ze Hem niet hebben. Maar de gedachte is dat je zover moet komen dat je volledig op God vertrouwt. Je volledige vertrouwen is op Hem gericht. Dat betekent niet dat je jezelf dom maakt als je wijs bent, of zwak als je sterk bent, of arm als je rijk bent. Het betekent gewoon dat je erkent dat vertrouwen op God de enige ware manier is om voeling te houden met de werkelijkheid. Want God kan werkelijk elk probleem oplossen dat zich voordoet, maar geld kan dat niet, kracht kan dat niet, wijsheid kan dat niet. Die dingen bereiken op een gegeven moment hun grens. De natuurlijke middelen zijn in beperkte mate beschikbaar, maar God, natuurlijk, Zijn macht en Zijn wijsheid, Zijn middelen zijn oneindig. En daarom moet een mens op God vertrouwen en zijn vertrouwen zoeken in God en in het leren kennen van God.

13

God kennen is Zijn karakter leren kennen

Wat wil God nu dat we weten? Hij wil dat we weten:

Maar laat wie zich beroemt, zich daarop beroemen dat hij begrijpt en Mij kent dat Ik de HEERE ben, Die goedertierenheid bewijs, recht en gerechtigheid op de aarde doe, want in die dingen vind Ik vreugde, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:24

Let nu eens op wat Hij wil dat mensen weten. Het zou kunnen dat iemand denkt: ‘Nou, ik moet God leren kennen, dus ik moet een cursus theologie volgen.’ En zo leer ik over Gods alwetendheid, alomtegenwoordigheid, almacht, de leer van de Drie-eenheid en alle manieren waarop theologen deze mysteries over God uitleggen, en zeg ik: ‘Nu ken ik God.’

Nou, niet echt. Je weet dingen over God. Het is één ding om dingen over God te weten. Het is iets anders om God te kennen. Het is één ding om feiten over God te kennen en God voor jou te laten bestaan uit een combinatie van alle theologische stellingen die je uit je hoofd hebt geleerd. Dat is God niet kennen. Dat is theologie kennen, de studie van God. God kennen is Zijn karakter kennen, en dat door ervaring kennen. Net zoals je iemand anders leert kennen die een goede vriend of een kennis is, leer je Hem door ervaring kennen. Je ontdekt hoe mensen zijn. Je weet misschien niet wat hun bloedsuikerspiegel of hun bloeddruk is. Zulke bijzonderheden weet je niet van hen. Dat hoeft ook niet. Je weet of iemand trouw is. Je weet of iemand vriendelijk is. Je weet of iemand liefdevol is of hebzuchtig, of wat dan ook. Je kent iemands karakter, en dat is iemand kennen. Je arts weet misschien alles over je. Hij kan je alle feiten over jezelf vertellen, net zoals een theoloog alle feiten over God kan vertellen. Maar God kennen is Hem als Persoon kennen. En Zijn persoonlijke eigenschappen zijn wat Hij wil dat zij kennen.

Wat de theologie betreft: ik weet niet of theologen dit punt maken; ik neem aan van wel. Ik heb geen theologie bij hen gestudeerd. Maar het lijkt mij duidelijk dat er twee groepen eigenschappen van God zijn die je zou moeten proberen te kennen. De ene groep bestaat uit de eigenschappen die ik als eerste noemde, waar theologen zich mee bezighouden: de leer van de Drie-eenheid, de leer van Gods alwetendheid en alomtegenwoordigheid en almacht, dat soort eigenschappen van God. Als je die dingen niet weet, weet je niet wat voor Wezen Hij is. Je zou kunnen denken dat Hij helemaal zo iemand is als jijzelf. Je zou kunnen denken dat Hij als een god van steen of hout is, als je deze dingen niet over Hem weet. Je moet weten dat Hij eeuwig is. Je moet weten dat Hij onzichtbaar is. Hij is altijd aanwezig. Dat zijn feiten over God die je vertellen wat voor Wezen Hij is. Hij is een ander soort wezen dan enig geschapen wezen. Hij is een uniek Wezen. En die dingen vertellen je wat voor Wezen Hij is.

Maar dan zijn er de andere eigenschappen van God, die je vertellen wat voor Persoon Hij is. Is Hij liefdevol of is Hij hardvochtig? Is Hij rechtvaardig of is Hij grillig? Wat voor Persoon is Hij? En hier maken theologen volgens mij de fout te denken dat we dingen over God moeten weten, waarmee ze bedoelen wat voor Wezen Hij is. En er zijn bepaalde mensen bij wie de hele theologie en de hele manier waarop ze de theologie van andere christenen beoordelen, draait om de vraag of die het bij het rechte eind hebben over deze feiten over God, over wat voor Wezen Hij is.

Zulke mensen zouden bijvoorbeeld aanstoot nemen aan de aanhangers van het open theïsme, die denken dat God de toekomst niet kent. Zelf heb ik daar jarenlang aanstoot aan genomen, en ik ben nog steeds geen aanhanger van het open theïsme. Ik denk nog steeds dat het open theïsme niet ten volle rekening houdt met alles wat de Bijbel over God zegt. Maar vroeger nam ik er veel aanstoot aan, omdat het een andere God was, een andere theologie, een andere opvatting over Gods alwetendheid.

Naarmate ik ouder ben geworden, ben ik het volgende gaan beseffen. God zegt: 'Als je ergens trots op wilt zijn, wees er dan trots op dat je Mij kent.' Daarmee bedoelt Hij niet dat iemand weet hoeveel Hij weet, hoe machtig Hij is, of hoe onzichtbaar of alomtegenwoordig Hij is. Hij bedoelt dat iemand weet hoe goed Hij is.

Dat vertelt je waar Zijn hart ligt. En om iemand te kennen, om God te kennen, moet je ontdekken wat voor Persoon Hij is. En dat leer je door ervaring met Hem. Dat leer je door met Hem te wandelen. Dat leer je door Zijn voorzienigheid in je leven en door de manier waarop Hij met situaties in je leven omgaat. Je ontdekt Zijn trouw. Je ontdekt dat Hij onverklaarbaar vrijgevig is. En zelfs op momenten waarop het vreselijk slecht met je gaat, merk je dat Hij dichtbij is en dat Hij troost en dat Hij vol mededogen is, enzovoort.

Zo God kennen is wat mensen zouden moeten zoeken in ruil voor hun vertrouwen op natuurlijke dingen. God kennen is zekerheid. Op goede voet staan met God, een vriend van God zijn, dat is zekerheid. Of zoals Jezus het in Johannes 17:3 zei:

En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die U gezonden hebt.

JOHANNES 17:3

Dat, zegt Hij, is het eeuwige leven zelf. Behoud is God kennen. Niet dingen over God weten, maar God kennen.

En dus zegt God:

Maar laat wie zich beroemt, zich daarop beroemen dat hij begrijpt en Mij kent dat Ik de HEERE ben, Die goedertierenheid bewijs, recht en gerechtigheid op de aarde doe, want in die dingen vind Ik vreugde, spreekt de HEERE.

JEREMIA 9:24

in plaats van dat je wijs, sterk of rijk bent. Die dingen zullen je ongetwijfeld aanzien en status onder de mensen geven. En ze zullen je een gevoel van zekerheid geven in sommige situaties waarin juist die dingen redding kunnen brengen. Maar zelfs in die situaties waarin je zou verwachten dat wijsheid, kracht en geld redding brengen, kan God je ook uit die situaties redden, en bovendien nog uit andere.

14

Besneden van lichaam, onbesneden van hart

Vers 25:

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik elke besnedene en die de voorhuid heeft, zal straffen, namelijk Egypte en Juda, Edom en de Ammonieten, Moab en allen die kaalgeschoren zijn aan hun slapen, die in de woestijn wonen. Want alle heidenvolken zijn onbesneden, maar heel het huis van Israël is onbesneden van hart.

JEREMIA 9:25-26

In hoofdstuk 4 spoorde hij hen aan om zich in hun hart te laten besnijden. Trouwens, ik heb een fout gemaakt toen ik hoofdstuk 4 besprak. Ik zei dat Jeremia, voor zover ik wist, vóór Paulus de eerste was die over de besnijdenis van het hart sprak. Iemand wees me erop dat ik Mozes vergat, die zowel in Leviticus als in Deuteronomium ook naar de besnijdenis van het hart had verwezen. Dus dat wilde ik even rechtzetten. In feite ontleent Jeremia die term waarschijnlijk aan Mozes, aan Deuteronomium, want

het boek Deuteronomium werd kennelijk in de tijd van Josia door de hogepriester gevonden. Jeremia lijkt vaak te verwijzen naar dingen in het boek Deuteronomium. Dus zelfs zijn verwijzing naar de besnijdenis van het hart is misschien een echo van wat Mozes daarover zegt in Deuteronomium hoofdstuk 10.

Wat hier in de verzen 25 en 26 staat, is dat de besnedenen, dat wil zeggen de Joden, net zo gestraft zullen worden als de onbesnedenen. Dat wil zeggen: God zal hun geen bijzondere gunst bewijzen. De Joden beroemden zich op hun besnijdenis. Dat ze besneden waren, was eigenlijk hun toegangsbewijs tot God. Ze hielden God aan hun kant door besneden te zijn en hun kinderen te besnijden. Hij zegt:

Nee, voor Mij zijn jullie niet anders dan de onbesnedenen.

En hij noemt ze samen op: Egypte, Juda, Edom. Let erop dat hij Juda in het midden zet. Hij somt de besnedenen en de onbesnedenen niet op als afzonderlijke categorieën. Juda is besneden. De andere volken staan in de lijst aan weerszijden van Juda, zodat Juda in Gods beoordeling tot de heidenen wordt gerekend. En dan natuurlijk de mensen van Ammon en Moab en anderen. Dit zijn allemaal onbesneden mensen, maar Juda is onbesneden van hart.

15

Afgodsbeelden en de uitleg over kerstbomen

Hoofdstuk 10.

Hoor het woord dat de HEERE tot u spreekt, huis van Israël. Zo zegt de HEERE: U mag u de weg van de heidenvolken niet aanleren, en u niet ontstellen door de tekenen aan de hemel, omdat de heidenvolken zich daardoor ontstellen. Want de gebruiken van die volken zijn onzinnig: het is immers een stuk hout, iemand heeft het uit het bos gekapt, vakwerk met de bijl. Met zilver en met goud maken ze het mooi, met spijkers en met hamers zetten ze het vast, zodat het niet kan wiebelen. Ze zijn als een vogelverschrikker op een komkommerveld, want spreken kunnen ze niet. Ze moeten helemaal gedragen worden, want ze kunnen geen stap verzetten. Wees niet bevreesd voor hen, want kwaad kunnen ze niet doen, maar ook goeddoen is er bij hen niet bij.

JEREMIA 10:1-5

Natuurlijk heeft hij het hier over afgodsbeelden. Maar sommige bewoordingen in deze passage hebben christenen die niet zo zorgvuldig in de context lezen ertoe gebracht te zeggen dat dit een verwijzing naar kerstbomen is. Er wordt gesproken over naar het bos gaan, een boom omhakken, die in huis brengen, hem met spijkers vastzetten zodat hij niet omvalt, en hem versieren met zilver en goud, slingers enzovoort. Veel christenen gebruiken deze passage om het gebruik van kerstbomen te veroordelen. Ze suggereren zelfs dat hier wordt gezinspeeld op het gebruik om zulke bomen in huis te halen en te versieren.

Maar iedereen die het hele boek Jeremia leest, ziet dat dit niet gaat over het gebruik om een boom te versieren. Het gaat om het gebruik om uit een boom een beeld van een mens of een dier te snijden, dat met goud of zilver te bekleden en het in je huis neer te zetten als een voorwerp van aanbidding, een afgodsbeeld. Dat het niet mag omvallen,

is iets wat hij al eerder over afgodsbeelden heeft gezegd. Ze vallen gemakkelijk om als je ze niet vastzet. En ze zijn werkelijk hulpeloos. Met andere woorden, ze kunnen niet eens op eigen kracht rechtop blijven staan. Je moet zorgen dat ze niet omvallen. En er staat:

Wees niet bang voor ze. Ze kunnen je eigenlijk geen kwaad doen, maar ook niets goeds voor je doen. Er is gewoon geen reden om ze te hebben. Ze doen niets. Ze kunnen niet eens iets voor zichzelf doen, laat staan voor jou.

16

Heidense gebruiken in de eredienst

Dit verbod op het maken van afgodsbeelden wordt ingeleid met de uitspraak in vers 2:

Neem de gewoonten van andere volken of van de heidenen niet over, Afgoderij is ongetwijfeld iets wat mensen zelf zouden kunnen bedenken, maar de Joden liepen het gevaar hun godsdienstige gebruiken van hun burens over te nemen. En daarom zei God dat ze alle Kanaänieten uit het land moesten verdrijven. Dat hebben ze trouwens niet gedaan, maar Hij had het hun wel geboden. Hij zegt:

Zij mogen niet in uw land blijven wonen, anders zullen zij u doen zondigen tegen Mij. Als u hun goden dient, voorzeker, het zal voor u tot een valstrik worden.

EXODUS 23:33

En het was voor God heel belangrijk dat Israël niets van heidense godsdiensten zou navolgen.

In Deuteronomium hoofdstuk 12 waarschuwt Mozes hen wanneer ze op het punt staan het land binnen te trekken. In Deuteronomium 12, de verzen 29 tot en met 32, zei Mozes:

Wanneer de HEERE, uw God, de volken waar u naartoe gaat om die uit hun bezit te verdrijven, van voor uw ogen uitroeit, en u hen verdreven hebt en in hun land bent gaan wonen, wees dan op uw hoede dat u niet, nadat zij van voor uw ogen weggevaagd zijn, in dezelfde valstrik komt, en dat u niet vraagt naar hun goden, door te zeggen: Zoals deze volken hun goden gediend hebben, zo zal ik het ook doen. U mag ten aanzien van de HEERE, uw God, niet doen zoals zij! Want alles wat voor de HEERE een gruwel is, wat Hij haat, hebben zij voor hun goden gedaan. Zij hebben voor hun goden immers zelfs hun zonen en hun dochters met vuur verbrand. Dit alles wat ik u gebied, moet u nauwlettend in acht nemen. U mag er niets aan toevoegen en er ook niets van afdoen.

DEUTERONOMIUM 12:29-32

Met andere woorden, probeer geen godsdienstige gebruiken van de heidenen over te nemen, ook niet om die in de aanbidding van Jahweh op te nemen. Zeg niet: 'Ik vraag me af hoe de heidenen hun goden aanbidden. Dat kunnen we in onze godsdienst opnemen.' Dat is wat Aäron deed toen hij het gouden kalf maakte. Het gouden kalf was waarschijnlijk een beeld van de Egyptische god Ra. Maar hij zei:

Hij nam ze van hen aan, hij bewerkte ze met een graveerstift en maakte er een gegoten kalf van. Toen zeiden zij: Dit zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben.

EXODUS 32:4

De spreker geeft Aärons woorden hier weer als: 'Dit is Jahweh, Die jullie uit Egypte heeft geleid.' De HSV heeft in het bovenstaande citaat: 'Dit zijn uw goden'. De spreker bedoelt dus:

‘Laten we de heidense manier van aanbidding overnemen, de vormen enzovoort, en die op Jahweh toepassen.’

Dit is trouwens iets waardoor ook veel gemeenten zich aangesproken zouden moeten voelen, geloof ik. Want in veel gevallen nemen we de manieren over waarop de heidenen elkaar producten verkopen, de manier waarop ze hun god Mammon aanbidden. We proberen Jezus met diezelfde methoden te promoten. Dat is anders dan de manier waarop Hij Zichzelf onder de aandacht bracht of waarop de discipelen Hem onder de aandacht brachten. Maar wij zeggen: ‘Tja, de heidenen hebben veel succes. Ze verdienen veel geld. Hun god Mammon wordt goed gediend met deze methoden, deze reclamemethoden, deze promotiemethoden, deze marketing. Waarom brengen wij Jezus dan niet op die manieren aan de man?’ Dat is volgens mij de wegen van de heidenen leren, leren hoe zij hun goden aanbidden, en zeggen: ‘Laten we Jahweh op die manier aanbidden.’

17

Astrologie en angst voor hemeltekens

De wegen van de heidenen leren is verboden. Jeremia 10:2 zegt:

Zo zegt de HEERE: U mag u de weg van de heidenvolken niet aanleren, en u niet ontstellen door de tekenen aan de hemel, omdat de heidenvolken zich daardoor ontstellen.

JEREMIA 10:2

Hij zegt ook dat ze zich niet moeten laten ontstellen door de tekenen aan de hemel.

Blijkbaar heeft hij het over astrologie en over hoe bepaalde standen van de hemellichamen astrologen schrik aanjagen. Ik weet niet zoveel van de kalender die ons vertelt dat 2012 het einde van de wereld is, of wat mensen ook op die manier uitleggen. Maar ik heb het gevoel dat die datums oorspronkelijk op grond van astrologie berekend zijn. Als mensen daar bang van worden, gaat dat waarschijnlijk terug op de heidenen die schrokken van de tekenen aan de hemel, of die in elk geval hun leiding en hun openbaring uit de astrologie haalden.

Hoe dan ook, helemaal los van de Azteekse kalender zijn er in Amerika veel mensen die elke dag hun horoscoop lezen. Sommigen van hen nemen die ook echt serieus. Als daarin staat: ‘Dit is geen goede dag om naar buiten te gaan. Dit is geen goede dag om risico’s te nemen. Dit is geen goede dag om te investeren of iets te kopen’, dan doen ze het niet, omdat ze verontrust worden door de tekenen aan de hemel. Dat is bijgeloof. Het wordt hier op hetzelfde niveau geplaatst als het maken van afgodsbeelden om die te aanbidden, omdat het de sterren als het ware tot goden maakt. Het zegt in feite dat jouw lot door hen wordt bepaald. In je verbeelding geeft het hun goddelijke krachten, net zoals de heidenen beelden maakten en daaraan goddelijke krachten toeschreven die ze niet bezitten.

18

De levende Schepper tegenover dode afgoden

Nu vers 6:

Niemand, HEERE, is U gelijk, groot bent U en groot is Uw Naam in sterkte. Wie zou U niet vrezen, Koning van de heidenvolken? Want dat komt U toe. Immers, onder al de wijzen van de heidenvolken en in heel hun koninkrijk is niemand U gelijk. In één ding zijn zij toch dom en dwaas: onderwijs in onzinnigheid, hout is het! Geplet zilver wordt uit Tarsis gebracht en goud uit Ufaz; werk van een vakman, en van de handen van een edelsmid — blauwpurper en roodpurper is hun gewaad — alles is het werk van kundige mensen.

JEREMIA 10:6-9

Ze kleden deze afgodsbeelden dus aan, blijkbaar met echte stof, of anders beschilderen ze die met deze kleuren.

De HEERE God is echter de Waarheid, Hij is de levende God, een eeuwig Koning. Voor Zijn grote toorn heeft de aarde, de heidenvolken kunnen Zijn gramschap niet verdragen. Dit moet u tegen hen zeggen: De goden die de hemel en de aarde niet gemaakt hebben, die zullen van de aarde en van onder deze hemel vergaan.

JEREMIA 10:10-11

Deze goden die de heidenen maken, zullen hier dus niet voor altijd zijn. Hij zegt dat God de eeuwige God is, maar deze goden zijn dat niet. Ze zullen vergaan. Als aanhangers van de new age trouwens zeggen: 'Wij zijn allemaal goden', kun je hen op dit vers wijzen. Al die goden die de hemel en de aarde niet gemaakt hebben, daar zouden jij en ik ook bij horen als we goden zijn. Wij hebben de hemel en de aarde niet gemaakt. Wij zullen allemaal van de aarde verdwijnen. Je kunt daar dus maar beter voorzorgsmaatregelen tegen nemen. God heeft voorzorgsmaatregelen genomen zodat:

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

JOHANNES 3:16

Maar deze goden zullen vergaan. Elke god die de hemel en de aarde niet geschapen heeft, zal vergaan. Je kunt van jezelf een god maken, of van iets anders, maar wat het ook is, het zal vergaan. Want dat is niet de God Die de hemel en de aarde gemaakt heeft. Er is er maar Eén Die dat gedaan heeft.

Vers 12:

Hij maakte de aarde door Zijn kracht, grondvestte de wereld door Zijn wijsheid, Hij heeft de hemel door Zijn inzicht uitgespannen. Als Hij Zijn stem laat klinken, dan is er gedruis van wateren aan de hemel. Hij doet dampen opstijgen van het einde van de aarde. Hij heeft bliksemflitsen bij de regen gemaakt. De wind brengt Hij uit Zijn schatkamers tevoorschijn.

JEREMIA 10:12-13

Met andere woorden, Hij zorgt ervoor dat het weer zijn gang gaat, met inbegrip van de waterkringloop van verdamping en regen.

Ieder mens is dom geworden, zonder kennis, elke edelsmid is beschaamd over zijn beeld. Zijn gegoten beeld is immers bedrog: er zit in hen geen adem. Nietig zijn zij, bespottelijk werk, ten tijde van hun vergelding zullen zij vergaan. Maar het Deel van Jakob is niet als zij, want Hij is Formeerder van alles, en Israël is de stam die Zijn eigendom is, HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

JEREMIA 10:14-16

Het deel van Jakob is een aanduiding voor God. Hij is Jakobs erfdeel, zijn deel.

19

Juda verwoest door falende leiders

Verzamel uit het land uw handelswaar, u die in de vesting woont. Want zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga de inwoners van het land deze keer wegslingeren. Ik zal hen benauwen, dat zij het ondervinden. Wee mij om mijn breuk, mijn wond is pijnlijk. En ik had zelf gezegd: Zeker, dit is een ziekte, ik moet die dragen.

JEREMIA 10:17-19

Wie hier spreekt, is niet helemaal duidelijk. Het is kennelijk óf Jeremia, die deze pijn in zijn hart ervaart, óf misschien God, want de profeet draagt de last van de HEERE en voelt daarom Gods pijn. Misschien is het God, of misschien is het het volk als geheel, dat rouwt om zijn verliezen. Hoe dan ook, het is niet altijd duidelijk. Maar hij zegt:

Mijn tent is verwoest en al mijn touwen zijn gebroken, mijn kinderen zijn bij mij weggegaan en zij zijn er niet. Er is niemand meer die mijn tent opzet en mijn tentkleden opstelt.

JEREMIA 10:20

Dit kan haast niet Jeremia zijn, want hij had geen kinderen. Hij had geen vrouw of kinderen. Het is dus óf God, óf Israël of Juda dat zegt:

Ik ben al mijn kinderen kwijt. Ze zijn als gevangenen weggevoerd.

Want de herders zijn dom geweest en hebben de HEERE niet geraadpleegd. Daarom hebben zij niet verstandig gehandeld en is heel de kudde van hun weide verspreid.

JEREMIA 10:21

Dit zijn herders. Zij horen het volk van God te leiden onder de leiding van Jahweh. Maar die herders, die leiders, zijn de mensen die zo vaak worden opgesomd als de vorsten, de priesters, de profeten, de koningen, enzovoort. Zij zoeken de HEERE niet.

Ze leiden het volk dus duidelijk in de verkeerde richting. Ze doen beslist niet wat God hun heeft opgedragen te doen.

Een geluid van een gerucht! Zie, het komt! Een groot gedreun uit het land in het noorden, om de steden van Juda te maken tot een woestenij, een verblijfplaats van jakhalzen.

JEREMIA 10:22

20

Jeremia bidt om wraak op zijn vijanden

Dan bidt Jeremia dit gebed:

Ik weet, HEERE, dat het niet aan de mens is zijn weg, dat het niet aan een man is zijn gang te bepalen en zijn voetstappen te richten. Bestraf mij, HEERE, maar met mate, niet in Uw toorn, anders zou U weinig van mij overlaten. Stort Uw grimmigheid uit over de heidenvolken die U niet kennen, over de geslachten die Uw Naam niet aanroepen. Zij hebben immers Jakob verslonden, ja, hem verslonden, aan hem een einde gemaakt, en zijn woonplaats verwoest.

JEREMIA 10:23-25

Of de heidenen.

die U niet kennen.

Dit is misschien wel het eerste vervloekingsgebed dat we tegenkomen. Er komen er nog veel meer.

Ik wil er even bij zeggen dat dit vervloekingsgebed een van de weinige is, zo niet het enige, waarin hij daadwerkelijk de heidenen noemt als degenen tegen wie zijn vervloekingsgebed gericht is. Hij wenst de heidenen Gods toorn toe. Bijna alle andere

vervloekingsgebeden in het boek, zo niet alle andere, zijn gericht tegen Joden die Jeremia zelf vervolgen.

In hoofdstuk 11, vers 20, zegt hij bijvoorbeeld:

Maar, HEERE van de legermachten, rechtvaardige Rechter, U Die de nieren en het hart beproeft, laat mij Uw wraak aan hen zien, want aan U heb ik mijn rechtszaak bekendgemaakt.

JEREMIA 11:20

Dat verwijst eigenlijk naar de mannen van Anathoth, zijn eigen woonplaats, die hem proberen te doden. Ze beramen een plan om hem te doden, staat er in vers 18 en 19. Daarom zegt hij:

Laat me zien hoe U wraak op hen neemt.

Dan hebben we in hoofdstuk 15, vers 15, nog een vervloekingsgebed. Hij zegt:

U, HEERE, U kent mijn onschuld, denk aan mij en zie naar mij om, wreek mij op mijn vervolgers. Neem mij in Uw geduld niet weg, weet dat ik omwille van U smaad draag.

JEREMIA 15:15

Dan zegt hij in hoofdstuk 17, vers 18, het volgende. En ook hier heeft hij het weer over zijn vervolgers.

Laten mijn vervolgers beschaamd worden, maar laat mij niet beschaamd worden. Laten zij ontsteld zijn, maar laat mij niet ontsteld zijn. Breng over hen een dag van onheil, breek ze met een dubbele verbreking.

JEREMIA 17:18

Dit is geen vriendelijke wens.

Dan hebben we in hoofdstuk 18 volgens mij het krachtigste van de vervloekingsgebeden. In vers 21 tot en met 23 zegt hij:

Geef daarom hun kinderen over aan de honger, doe hen neerstorten door de macht van het zwaard. Laten hun vrouwen van kinderen beroofd en weduwen worden. Laten hun mannen gesneuvelden worden. Laten hun jongemannen in de strijd met het zwaard verslagen worden. Laat uit hun huizen geschreeuw gehoord worden, wanneer U plotseling een roversbende over hen brengt, omdat zij een kuil hebben gegraven om mij gevangen te nemen, en strikken hebben verborgen voor mijn voeten. Maar U, HEERE, U kent heel hun plan tegen mij om mij te doden. Doe geen verzoening over hun ongerechtigheid, delg hun zonde van voor Uw aangezicht niet uit. Doe hen struikelen voor Uw aangezicht. Doe zo met hen in de tijd van Uw toorn.

JEREMIA 18:21-23

Hij zegt zelfs in vers 23:

Doe niets om hun schuld weg te nemen. Wis hun zonde niet uit voor Uw aangezicht.

21

Vervloekingsgebeden en vijanden vergeven

Dit is niet het soort gebed dat christenen bidden. Toch mogen christenen terecht bidden om Gods ingrijpen, zelfs om een oordeel over goddeloze instellingen en mensen die het werk van God in de wereld proberen te vernietigen. Maar om te zeggen:

Voorzie niet in verzoening, vergeef hun niet.

JEREMIA 18:23

Dat is eigenlijk niet helemaal de gezindheid die wij horen te hebben. Jezus zei immers:

En Jezus zei: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En ze verdeelden Zijn kleren en wierpen het lot.

LUKAS 23:34

Jezus sprak wel degelijk oordelen uit over Zijn vijanden, de schriftgeleerden en Farizeeën:

wat zal het slecht met hen aflopen.

Paulus en anderen in het Nieuwe Testament, vooral de martelaren in de hemel in Openbaring hoofdstuk 6, verlangen er wel naar dat God ingrijpt en de goddelozen oordeelt. Maar Paulus is ook barmhartig tegenover mensen die hem onrecht hebben aangedaan, en hij wenst degenen die hem onrecht hebben aangedaan geen kwaad toe. Hij wenst degenen die zich tegen God verzetten kwaad toe. Ook David heeft heel wat vervloekingsgebeden, maar over het algemeen zijn die gericht tegen degenen die zich tegen God verzetten, niet tegen degenen die zich tegen hem verzetten. Zelfs in de weinige gevallen waarin hij degenen die zich tegen hem verzetten kwaad toewenst, denkt hij waarschijnlijk dat ze zich tegen hem verzetten als vertegenwoordiger van Gods Koninkrijk. Hij is Gods koning over Israël, en degenen die hem ten val proberen te brengen, proberen Gods bedoelingen en Gods Koninkrijk ten val te brengen.

Als het om persoonlijke vijanden ging, was David in de meeste gevallen heel zachtmoedig tegenover hen. Aan het einde van zijn leven was hij wat knorrig, wat wraakzuchtig tegenover mensen die hem eerder onrecht hadden aangedaan. Maar tijdens zijn leven had hij hun geen kwaad toegewenst. Hij vond wel dat hij met sommige mensen die hem in het verleden onrecht hadden aangedaan nog een rekening te vereffenen had, en hij droeg Salomo inderdaad op hun kwaad te doen. Dit is niet een van Davids mooiste momenten. David deed veel dingen die niet prijzenswaardig waren. Zijn wraakzucht tegenover die mensen en het afschuiven van hun bestraffing op zijn zoon, terwijl hij het zelf niet wilde doen, is misschien niet prijzenswaardig. Maar over het algemeen gaf David in zijn leven om degenen die hem vervolgden en respecteerte hij hen. Ik weet niet of hij wenste dat ze niet zouden sterven, maar als ze stierven, rouwde hij om hen. Hij had medelijden met hen.

Zo zie je dus dat godvruchtige mensen dit soort genuanceerde, innerlijk tegenstrijdige ervaringen hebben. Aan de ene kant huilen ze, zoals Jeremia hilde om de ramp die over de stad zou komen, of zoals Jezus hilde over Jeruzalem. Of zoals Paulus zei:

Want ik zou zelf wel wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn verwanten wat het vlees betreft.

ROMEINEN 9:3

Er is dat medelijden, maar er is ook die boosheid omdat deze mensen zich tegen God verzetten, en in sommige gevallen omdat ze zich tegen Gods woordvoerder verzetten. Er worden harde, harde dingen tegen hen uitgesproken.

Niet alles wat Jeremia zei, getuigt noodzakelijkerwijs van een godvruchtig hart dat we zouden moeten navolgen. Maar het is wel een oprechte ontboezeming van zijn kwetsbare en gekwetste geest. Hierin lijkt hij niet helemaal op Christus. In veel opzichten is Jeremia een type van Christus, maar niet zozeer in de manier waarop hij zijn geduld verliest met degenen die hem ten onrechte vervolgen. Je kunt meevoelen met zijn gevoelens. Hoe zou iemand niet in de verleiding komen om kwaad te denken over mensen die hem proberen te doden, terwijl hij niets verkeerd doet? Maar niet al zijn vervloekingen weerspiegelen noodzakelijkerwijs de manier waarop christenen voor hun vervolgers zouden moeten bidden, uiteraard.

22

God wijst Zijn kinderen terecht

Aan het einde van Jeremia hoofdstuk 10, vers 23 en 24, erkent hij dat een mens, zelfs een godvruchtig mens, Gods rechtstreekse leiding nodig heeft.

Ik weet, HEERE, dat het niet aan de mens is zijn weg, dat het niet aan een man is zijn gang te bepalen en zijn voetstappen te richten. Bestraf mij, HEERE, maar met mate, niet in Uw toorn, anders zou U weinig van mij overlaten.

JEREMIA 10:23-24

Zelfs een godvruchtig mens als Jeremia had het nodig dat God hem leidde en, zoals hij zei, hem terechtwees. Ook als godvruchtig mens had hij soms wel degelijk terechtwijzing nodig. Misschien beseftte hij zelfs dat sommige van die bittere gebeden tegen zijn vijanden iets waren waarin hij terechtgewezen moest worden. Hij zegt:

Heer, wijs me terecht, maar niet in Uw volle woede.

Dat wil zeggen: als U boos op mij bent, koel dan eerst een beetje af voordat U mij een pak slaag geeft, want U zou mij natuurlijk volkomen te gronde kunnen richten.

God oordeelt, maar wanneer Hij de Zijnen oordeelt, tuchtigt Hij hen. Dat zei Paulus. De gemeente in Korinthe had daadwerkelijk enkele leden verloren doordat ze aan de tafel van de Heere compromissen hadden gesloten. Volgens het elfde hoofdstuk van 1 Korinthe zei Paulus:

Daarom zijn er onder u veel zwakken en zieken, en velen zijn ontslapen.

1 KORINTHE 11:30

Dan zegt hij:

Want als wij onszelf zouden beoordelen, zouden wij niet geoordeeld worden. Maar als wij geoordeeld worden, worden wij door de Heere bestraft, opdat wij niet met de wereld veroordeeld zouden worden.

1 KORINTHE 11:31-32

Dat wil zeggen: God oordeelt de gemeente wel degelijk. God oordeelt Zijn kinderen wel degelijk en wijst hen terecht, maar dat doet Hij om hen terecht te wijzen, niet om hen te vernietigen. Het is de bedoeling dat er verandering komt voordat het laatste oordeel komt. Want als christenen niet beter zijn dan niet-christenen, zal er voor God geen reden zijn om hen bij het oordeel te ontzien, omdat we naar onze werken geoordeeld zullen worden.

Dit is 1 Korinthe 11, vers 30 en 31. In vers 31 en 32 zegt hij:

Als we onszelf zouden beoordelen, zouden we niet geoordeeld worden.

Hij bedoelt: door God. We hebben hier daadwerkelijk een keuze. Dingen die we doen en die Gods oordeel over ons zouden kunnen brengen, kunnen we zelf oordelen. We kunnen ons ervan bekeren. We kunnen die gedragingen veroordelen, ze voor God brengen en vergeving ontvangen, zodat we uiteindelijk niet voor die dingen geoordeeld zullen worden.

Maar vers 32 zegt dat zelfs wanneer we geoordeeld worden — hij bedoelt door God — zelfs wanneer God ons inderdaad oordeelt, Hij dat doet om ons terecht te wijzen en niet om ons te veroordelen.

23

Gods leiding voor een onbekende toekomst

Jeremia wist dus dat God onderscheid moest maken tussen hem, een godvruchtig man, en de goddelozen. Als Gods toorn tegen hem net zo werd losgelaten als tegen hen, zou hij net als zij tot niets worden teruggebracht. Dus hij zegt:

Ik weet, HEERE, dat het niet aan de mens is zijn weg, dat het niet aan een man is zijn gang te bepalen en zijn voetstappen te richten. Bestraf mij, HEERE, maar met mate, niet in Uw toorn, anders zou U weinig van mij overlaten. Stort Uw grimmigheid uit over de heidenvolken die U niet kennen, over de geslachten die Uw Naam niet aanroepen. Zij hebben immers Jakob verslonden, ja, hem verslonden, aan hem een einde gemaakt, en zijn woonplaats verwoest.

JEREMIA 10:23-25

Dat is een gebed om leiding, een gebed om richting en terechtwijzing. Het is het gebed van iemand die zich aan de wil van God heeft overgegeven, die bereid is terechtgewezen te worden, zelfs als dat pijnlijk is, maar hopelijk niet rampzalig. Daarmee erkent hij dat hij niet probeert zijn eigen weg te bepalen en dat ook niet kan.

Een mens kan niet zelf bepalen welke weg hij moet gaan.

Hoe zouden we onze eigen weg kunnen bepalen als onze weg de toekomst in gaat? Over een minuut zullen er omstandigheden zijn die we op dit moment misschien niet kunnen voorzien. Een aardbeving zou in de komende zestig seconden een gebouw boven op ons kunnen laten instorten. We hebben er geen enkel vermoeden van. We weten niet wat de toekomst brengt. We weten niet wat er nodig zal zijn, welke reacties er van ons gevraagd kunnen worden. Daarom zijn we niet in staat onze weg te bepalen.

Ik kan autorijden als ik de weg vóór me kan zien, maar als de mist zo dicht is dat ik niets kan zien, moet ik aan de kant gaan staan. Ik ben niet in staat het voertuig te besturen als ik niet kan zien wat er vóór me ligt. En ik ben niet in staat mijn leven te sturen als ik niet kan zien wat er vóór me ligt. Maar God kan zien wat er vóór me ligt, en daarom zegt hij:

Ik heb U nodig om mijn stappen te leiden.

Dat is natuurlijk een gebed dat iedere christen zou moeten bidden, een houding die iedere christen tegenover het leven zou moeten hebben.

In plaats daarvan zou u moeten zeggen: Als de Heere wil en wij leven, dan zullen wij dit of dat doen.

JAKOBUS 4:15

zei Jakobus. We zullen erop vertrouwen dat God ons leiding geeft bij de volgende dingen, de dingen waarvan alleen Hij weet dat ze komen. En omdat Hij weet wat we moeten doen en wat we moeten worden, zal Hij ons terechtwijzen. Maar Hij zal ons terechtwijzen zoals kinderen worden terechtgewezen, niet zoals vijanden worden gestraft. Dat is wat Jeremia bevestigt en waar hij om smeekt.

We gaan verder bij hoofdstuk 11.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jeremia 9:1
- Jeremia 9:10

- Jeremia 9:18
- Jeremia 9:2
- 2 Petrus 2:8
- Jeremia 9:3
- 2 Thessalonicenzen 2:10-11
- Jeremia 9:4-6
- Micha 7:5-6
- Mattheüs 10:36
- Mattheüs 10:35
- Jeremia 9:6
- Jeremia 9:24
- Johannes 14:6
- Jeremia 9:7-8
- Jeremia 9:9
- Jeremia 9:11
- Jeremia 9:12
- Jeremia 9:13-15
- Jeremia 9:16
- Jeremia 9:17
- Markus 5:39
- Jeremia 9:18-21
- Lukas 23:28
- Jeremia 9:22-24
- Mattheüs 6:11
- Spreuken 30:8-9
- Johannes 17:3
- Jeremia 9:25-26
- Jeremia 10:1-5
- Exodus 23:33
- Deuteronomium 12:29-32
- Exodus 32:4
- Jeremia 10:2
- Jeremia 10:6-9
- Jeremia 10:10-11
- Johannes 3:16

- Jeremia 10:12-13
- Jeremia 10:14-16
- Jeremia 10:17-19
- Jeremia 10:20
- Jeremia 10:21
- Jeremia 10:22
- Jeremia 10:23-25
- Jeremia 11:20
- Jeremia 15:15
- Jeremia 17:18
- Jeremia 18:21-23
- Jeremia 18:23
- Lukas 23:34
- Romeinen 9:3
- Jeremia 10:23-24
- 1 Korinthe 11:30
- 1 Korinthe 11:31-32
- Jakobus 4:15

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.